

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

1959 • 50 • 2009

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «КАЮДА ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KAYUDA v. UKRAINE)**

(Заява № 31467/06)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

10 листопада 2011 року

Це рішення є остаточним, але може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Каюда проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи комітетом, до складу якого увійшли:

Боштьян Зупанчич (Bostjan M. Zupancic), *Голова*,

Марк Віллігер (Mark Villiger),

Ангеліка Нусбергер (Angelika Nußberger), *судді*,

та Стівен Філліпс (Stephen Phillips), *заступник Секретаря секції*,
після обговорення за зачиненими дверима 11 жовтня 2011 року
вносить таке рішення, що було ухвалене в той же день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 31467/06), поданою до Суду проти України відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянином України паном Артемом Олександровичем Каюдою (далі — заявник) 21 липня 2006 року.

2. Уряд України (далі — Уряд) представляла його Уповноважений — пані Валерія Лутковська з Міністерства юстиції.

3. 14 жовтня 2010 року Голова п'ятої секції вирішив повідомити Уряд про заяву.

ФАКТИ

ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявник народився у 1981 році та проживає у м. Кіровограді.

5. 2 червня 1998 року його було затримано за підозрою у вчиненні розбою. Протягом більшої частини провадження у його справі заявник тримався під вартою. Заявник, не надаючи при цьому будь-яких підтверджуючих документів, стверджує, що протягом перших днів тримання під вартою його було побито невстановленими працівниками міліції. Він також стверджує, що міліція відмовила у задоволенні клопотання його представника про направлення заявника на медичний огляд.

6. Після закінчення досудового слідства 19 грудня 1998 року справу було передано до Ленінського районного суду м. Кіровограда (далі — районний суд), який 17 липня 2001 року постановив вирок. 2 квітня 2002 року апеляційний суд Кіровоградської області (далі — апеляційний суд) залишив вирок без змін. 12 листопада 2002 року Верховний Суд України скасував вирок та повернув справу на новий розгляд.

7. 24 грудня 2004 року районний суд визнав заявника винним у вчиненні інкримінованих йому злочинів і призначив йому покарання у вигляді шести років позбавлення волі. Суд відхилив як необгрунтовану скаргу заявника щодо побиття його під час тримання під вартою в міліції.

8. У невизначену дату представник заявника подав скаргу до того ж суду, стверджуючи, що в деяких судових засіданнях не було здійснено фіксування судового процесу. 24 травня 2005 року суд повідомив його, що запис не здійснювався через несправність записуючого пристрою.

9. 19 травня 2005 року та 2 лютого 2006 року апеляційний суд та Верховний Суд відповідно залишили вирок від 24 грудня 2004 року без змін.

10. 14 серпня 2007 року заявника було звільнено від подальшого відбування покарання умовно-достроково.

11. Згідно з наданою Урядом інформацією у ході провадження обвинувачення було пред'явлено також п'ятьом іншим особам, слідчі допитали тридцять сімох свідків та сімох потерпілих; суди заслухали п'ятьох підсудних, двадцять чотирьох свідків та шістьох потерпілих. Загалом, на здійснення цих дій державні органи витратили три місяці. Шість судових засідань було відкладено у зв'язку з неявкою представника заявника, що призвело до затримки у провадженні тривалістю три місяці і десять днів. Тридцять два судових засідання було відкладено здебільшого у зв'язку з неявкою свідків, потерпілих, інших підсудних чи їхніх представників або за їхніми клопотаннями, а також у зв'язку з відсутністю судді або прокурора. Тринадцять разів суддя застосовував примусові приводи свідків і потерпілих у зв'язку з їхньою неодноразовою неявкою. Було проведено тринадцять експертиз, загальна тривалість яких становила близько семи місяців.

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ

12. Заявник скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції щодо тривалості кримінального провадження у його справі. Вказане положення у відповідних частинах передбачає таке:

«Кожен має право на ... розгляд його справи упродовж розумного строку ... судом, ..., який ... встановить обгрунтованість будь-якого висунутого проти нього кримінального обвинувачення».

13. Уряд заперечував проти цього твердження, стверджуючи, що розгляд справи був ускладнений великою кількістю учасників провадження та що поведінка заявника також спричинила подовження тривалості провадження.

14. Період, який має бути взято до уваги, розпочався 2 червня 1998 року та завершився 2 лютого 2006 року. Отже, він тривав сім років і вісім місяців у судах трьох інстанцій.

А. Щодо прийнятності

15. Суд зазначає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є необґрунтованою з будь-яких інших підстав. Отже, вона повинна бути оголошена прийнятною.

В. Щодо суті

16. Суд повторює, що розумність тривалості провадження повинна оцінюватись з урахуванням обставин справи та таких критеріїв: складність справи, поведінка заявника та відповідних органів влади, а також важливість спору для заявника (див., серед багатьох інших прикладів, рішення у справі «*Пелісьє і Сассі проти Франції*» (*Pelissier and Sassi v. France*) [ВП], заява № 25444/94, п. 67, *ECHR* 1999II). У разі коли заявник тримається під вартою протягом провадження, від національних судів вимагається особлива старанність для швидкого розгляду справи (див., наприклад, рішення у справі «*Юртаєв проти України*» (*Yurtayev v. Ukraine*), заява № 11336/02, п. 37, від 31 січня 2006 року).

17. Повертаючись до обставин цієї справи, Суд зазначає, що хоча вона дещо ускладнювалась великою кількістю осіб, залучених до провадження, ці особи були опитані та заслухані державними органами протягом відносно короткого строку (див. вище пункт 11). Отже, Суд вважає, що складність справи не може пояснити загальну тривалість провадження. Поведінка заявника, яка певною мірою спричинила збільшення тривалості провадження (див. вище пункт 11), також не пояснює таку загальну тривалість. З іншого боку, Суд дотримується точки зору, що затримки у провадженні здебільшого виникли внаслідок тривалого розгляду справи у районному суді (див. вище пункти 6 та 7) та відкладення тридцяти двох судових засідань (див. вище пункт 11). Що стосується таких неодноразових відкладень, Суд зазначає, що навіть незважаючи на те, що суди неодноразово застосовували примусові приводи осіб, які не з'являлися до суду (див. вище пункт 11), вони також мали у своєму розпорядженні інші дієві механізми для забезпечення явки зазначених осіб, включаючи адміністративні покарання (див. рішення у справі «*Кобцев проти України*» (*Kobtsev v. Ukraine*) від 4

квітня 2006 року, заява № 7324/02, п. 31). Уряд не надав інформації про те, чи розглядали суди колинебудь можливість застосування таких механізмів. Також, як видається, не мала будь-якого результату і більшість заходів, вжитих судом щодо примусового приводу (див. зазначене вище рішення у справі «Кобцев проти України» (*Kobtsev v. Ukraine*), п. 71). Отже, Суд доходить висновку, що головна відповідальність за надмірну тривалість провадження покладається на національні суди.

18. Суд неодноразово встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції у справах, які стосувались питань, подібних до тих, що розглядаються у цій справі (див. зазначене вище рішення у справі «Пелісьє і Сассі проти Франції» (*Pelissier and Sassi v. France*)).

19. Розглянувши усі матеріали справи, що знаходяться в його розпорядженні, Суд вважає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатного переконати Суд дійти у цій справі іншого висновку. З огляду на свою практику з цього питання Суд вважає, що у цій справі тривалість провадження була надмірною та такою, що не відповідає вимозі «розумного строку». Відповідно мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

II. ІНШІ СТВЕРДЖУВАНІ ПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЇ

20. Заявник скаржився за статтею 3 Конвенції на те, що його було побито під час тримання під вартою в міліції та що органи міліції відмовили у направленні його на медичний огляд. Він також скаржився за пунктом 1 статті 5 Конвенції щодо незаконності його затримання 2 червня 1998 року. Заявник також скаржився за пунктом 1 статті 6 Конвенції про те, що національні суди припустились помилок у застосуванні законодавства та оцінці фактів, що судді були упереджені, а під час деяких засідань не здійснювалось фіксування судового процесу. Насамкінець, у своїх заявах від 26 березня 2011 року заявник скаржився, не посилаючись на жодне з положень Конвенції, щодо незадовільних умов тримання його під вартою в СІЗО та колонії.

21. Ретельно розглянувши скарги заявника у світлі матеріалів справи, що знаходяться в його розпорядженні, та у тій мірі, в якій оскаржувані питання підпадають під його юрисдикцію, Суд констатує, що вони не виявляють будь-яких ознак порушення прав і свобод, гарантованих Конвенцією.

22. Відповідно ця частина заяви повинна бути оголошена неприйнятною згідно з пунктом 1, підпунктом «а» пункту 3 та пунктом 4 статті 35 Конвенції як така, що є явно необгрунтованою.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

23. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливу сатисфакцію».

A. Шкода та судові витрати

24. Заявник вимагав 2 000 000 євро відшкодування моральної шкоди, завданої йому у зв'язку з кримінальним провадженням у його справі та його засудженням.

25. Уряд заперечував проти цих вимог.

26. Суд вважає, що заявник зазнав моральної шкоди внаслідок встановленого порушення. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, Суд присуджує заявнику 1100 євро відшкодування моральної шкоди.

B. Пеня

27. Суд вважає належним призначити пеню виходячи з розміру граничної позичкової ставки Європейського центрального банку плюс три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Оголошує* скаргу щодо надмірної тривалості провадження прийнятною, а решту скарг у заяві — неприйнятними.

2. *Постановляє*, що у цій справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції.

3. *Постановляє*, що:

(a) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна виплатити заявникові 1100 (одну тисячу сто) євро відшкодування моральної шкоди з урахуванням будь-якого податку, який може бути стягнуто із зазначеної суми; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(b) зі спливом зазначеного тримісячного строку і до остаточного розрахунку на цю суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, плюс три відсоткові пункти.

4. *Відхиляє* решту вимог заявника стосовно справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою і повідомлено письмово 10 листопада 2011 року відповідно до пунктів 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

Стівен ФІЛЛІПС
(Stephen Phillips)
Заступник Секретаря

Бошт'ян ЗУПАНЧИЧ
(Bostjan M. Zupancic)
Голова